

ΙΕΣ & ΛΟΓΟΣ

ΒΙΒΛΙΟ

Κωστή Παπαγιώργη

ΔΑΥΙΔ ΝΙΚΟΛΑΣ

Η εξέλιξη του μεσαιωνικού κόσμου, κοινωνία, διακυβέρνηση και σκέψη στην Ευρώπη, 312-1500

Αν βάλουμε κάτω το σημερινό χάρτη της Ευρώπης και προσπαθήσουμε να μαντέψουμε την ιστορία της, δηλαδή δύο περίπου χιλιετίες, είναι βέβαιο ότι η σημερινή εικόνα, με τα διαμορφωμένα κράτη και τα αμετακίνητα σύνορα, δεν έχει ουδεμία σχέση με το παρελθόν. Ακόμα και τα πιο ανθεκτικά στοιχεία μέσα στους αιώνες, ήτοι οι λαοί και οι φυλές, σήμερα απαντώνται είτε μετονομασμένοι είτε συγχωνευμένοι σε ευρύτερες ενότητες. Σήμερα δεν μιλάμε πια για Βησιγόθους, Σουηβούς, Λομβαρδούς, Φράγκους, Κέλτες, Γουένδους, Φρισίους, Βουργουνδούς κ.λπ., παραταύτα αποτελούν τους προγόνους των σημερινών ευρωπαϊκών λαών. Καθηγητής της Ιστορίας στο πανεπιστήμιο Κλέμσον της Νότιας Καρολίνας, ο Νικόλας ανήκει στη νέα σχολή που αντιμετωπίζει πια το ιστορικό σώμα περίπου σαν έναν οργανισμό ο οποίος έχει τη δική του φυσιολογία και τις ιδιόζουσες αντιδράσεις του. Ξεκινώντας από την πτώση της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, παρουσιάζει σπειροειδώς τον ανατολικό κόσμο, την εμφάνιση των νέων φυλών, για να προχωρήσει κλιμακωδόν στη διαμόρφωση πολιτισμικών ενοτήτων του πρώιμου Μεσαίωνα, την καρολίγγεια Δύση, του καθεαυτών Μεσαίωνα και του ύστερου Μεσαίωνα. Μεγάλη βαρύτητα δίνεται στο μουσουλμανικό κόσμο, ο οποίος συγκρίνεται με τον κόσμο του Βυζαντίου για να συναχθούν μερικά συμπεράσματα που είναι εξόχως επίκαιρα. Ασφαλώς ο χριστιανισμός βρίσκεται στο κέντρο αυτής της προβληματικής, μόνο που ο συγγραφέας δεν τον παγιώνει μέσα στα γνωστά εκκλησιαστικά σχήματα, αλλά τον συσχετίζει με όλες τις κοσμικές επιρροές και τα δεδομένα του λαϊκού πολιτισμού. Όποιος αντέξει το βιβλίο, θα έχει την πολυτέλεια να αισθανθεί ότι η ιστορία της Ευρώπης είναι μια παρτίδα που χάθηκε και κερδήθηκε διαδοχικά από πολλούς λαούς και με τόσο περιπλοκούς τρόπους ώστε σήμερα δεν είναι σκάνδαλο το απλό γεγονός ότι αυτοί οι λαοί δυσκολεύονται να γνωρίσουν τον εαυτό τους.

Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, σ. 762.